

Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. d)
Logică, argumentare și comunicare

Testul 7

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

- A. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre enunțurile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.
1. Teza de demonstrat este sigur adevărată doar atunci când:
 - a. demonstrația este logic corectă, iar fundamentul este integral adevărat
 - b. fundamentul este parțial infirmat, iar demonstrația este în mare parte validă
 - c. demonstrația este adevărată, iar fundamentul este logic corect
 - d. fundamentul este probabil, iar demonstrația este inductiv tare
 2. Raționamentul *Toți cei sănătoși sunt fericiti; prin urmare, unele persoane fericite sunt sănătoase* este:
 - a. deductiv imediat, de tip conversiune simplă
 - b. deductiv mediat, de tip silogism eliptic
 - c. inductiv incomplet, de tip inducție prin simplă enumerare
 - d. deductiv imediat, de tip conversiune prin accident
 3. Se stabilește un raport logic de ordonare între termenii:
 - a. mamifer și pasăre
 - b. liliac și mamifer
 - c. pasăre și liliac
 - d. liliac și rândunică
 4. Cuantorul propoziției *Unii absolvenți de liceu sunt pregătiți pentru examenul de bacalaureat* este:
 - a. unii absolvenți de liceu
 - b. unii absolvenți
 - c. unii
 - d. absolvenți de liceu
 5. Repartizarea în aceeași clasă atât a *peștilor*, cât și a *delfinilor*, pe baza faptului că sunt animale acvatice, ar fi o clasificare:
 - a. corectă
 - b. incorrectă, prea abundantă
 - c. incorrectă, cu criteriu multiplu
 - d. incorrectă, neomogenă
 6. Termenul *bibliotecă centrală universitară* este simultan:
 - a. colectiv și compus
 - b. simplu și distributiv
 - c. singular și relativ
 - d. abstract și vag
 7. Alegeti caracteristica/însușirea ce **nu** corespunde inducției incomplete:
 - a. acest tip de inducție mai este numită și amplificatoare
 - b. se trece de la general în premise, la particular în concluzie
 - c. concluzia este probabilă
 - d. premisele sunt mai puțin generale decât concluzia

8. Inducția completă:
- se bazează pe metode de cercetare inductivă, numite și metode cauzale
 - mai este numită și „inducție populară”
 - produce din premise adevărate numai concluzii adevărate
 - mai este numită și inducție amplificatoare
9. Alegeți sirul de termeni corect ordonați crescător, din punct de vedere intensional:
- proces psihic, proces cognitiv, proces cognitiv senzorial, perceptie
 - percepție, proces cognitiv senzorial, proces cognitiv, proces psihic
 - proces psihic, percepție, proces cognitiv senzorial, proces cognitiv
 - percepție, proces psihic, proces cognitiv senzorial, proces cognitiv
10. Propoziția „*Nimeni nu se naște învățat*” este o propoziție categorică:
- universală afirmativă
 - universală negativă
 - particulară afirmativă
 - particulară negativă

20 de puncte

B. Fie termenii A, B, C, D și E, astfel încât termenii E și C se află în raport de contradicție, epuizând, ca specii ale genului lor, universul de discurs în care sunt incluși; termenul A este specie a termenului C; termenul B se află în raport de încruzișare cu termenul C, dar de opozitie cu termenii A și E; termenul D este subordonat termenului B și în raport de încruzișare cu termenul C.

- Reprezentați, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei cinci termeni. **2 puncte**
- Stabiliti, pe baza raporturilor existente între termenii A, B, C, D, E, care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera A, iar propozițiile false cu litera F):
 - Toți A sunt C.
 - Unii B sunt D.
 - Unii E sunt C.
 - Unii B nu sunt C.
 - Toți B sunt D.
 - Niciun D nu este C.
 - Unii C nu sunt A.
 - Niciun B nu este C.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

- Toate perioadele de criză sunt dificile.*
- Unele imagini difuzate la televizor sunt cu impact emoțional puternic.*
- Unii oameni nu sunt sensibili la nevoile celor din jur.*
- Nicio persoană individualistă nu este apreciată de către colegi.*

A. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, contrara propoziției 1, subcontrara propoziției 2, contradictoria propoziției 3 și subalterna propoziției 4. **8 puncte**

B. Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corekte ale fiecareia dintre propozițiile 1 și 2, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural. **8 puncte**

C. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, obversa conversei subcontrarei propoziției 3, respectiv, conversa contrarei propoziției 4. **6 puncte**

D. Doi elevi, X și Y, opinează astfel:

X: *Putem susține că nicio afirmație bine justificată nu este afirmație publică, pe baza faptului că unele afirmații publice nu sunt bine justificate.*

Y: *Dacă unii șefi sunt simpatici, atunci unii șefi nu sunt antipatici.*

Pornind de la această situație:

- a. scrieți, în limbaj formal, opiniile celor doi elevi; **4 puncte**
- b. precizați corectitudinea/incorrectitudinea logică a raționamentelor formalizate; **2 puncte**
- c. explicați corectitudinea/incorrectitudinea logică a raționamentului elevului X. **2 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Fie următoarele două moduri silogistice: eao-3, iai-4.

1. Scrieți schema de inferență corespunzătoare fiecărui dintre cele două moduri silogistice date și construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență. **8 puncte**

2. Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea fiecărui dintre cele două moduri silogistice date, precizând totodată decizia la care ati ajuns. **6 puncte**

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid, cu premise adevărate, prin care să justificați propoziția „*Nicio felină nu este animal erbivor*“. **6 puncte**

C. Fie următorul silogism: *Toți peștii sunt animale acvatice, deci unele animale acvatice sunt păstrăvi, deoarece unii pești sunt păstrăvi.*

Pornind de la silogismul dat, stabiliți care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera A, iar propozițiile false cu litera F):

- 1. Termenul mediu este distribuit în premsa minoră și nedistribuit în premsa majoră. **4 puncte**
- 2. Concluzia silogismului este o propoziție universală afirmativă.
- 3. Predicatul logic al concluziei este reprezentat de termenul *animale acvatice*.
- 4. Subiectul logic al concluziei este nedistribuit în premsă, dar este distribuit în concluzie.

D. Fie următoarea definiție:

Cercul nu este nici patrat, nici triunghi, nici romb.

- a. Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**
- b. Precizați o altă regulă de corectitudine a definirii, diferită de regula identificată la punctul a. și construiți o definiție care să o încalce, având ca definit termenul „cerc“. **4 puncte**